

Pressupostos manifestos i latents

La crisi no hi entén de vacances i l'agost ha començat amb un còctel de notícies explosiu. Una ràpida selecció permet detectar tres contrastos. En primer lloc, un contrast alimentari: es presenta a Londres la primera hamburguesa de carn sintètica com a resultat d'una investigació amb un pressupost d'uns 250.000 euros mentre que el Síndic de Greuges de Catalunya presenta l'informe *La malnutrició infantil a Catalunya*, en què es denuncia que 50.000 infants pateixen privacions alimentàries i que els serveis mèdics de l'Institut Català de la Salut van detectar, fins al juny del 2013, símptomes de desnutrició en més de 750 infants. El segon contrast és esportiu: els equips de futbol masculí de Primera Divisió mouen milions d'euros immersos en el mercat de fitxatges previ al·l'ini de la temporada mentre que la representació espanyola en el Mundials de natació guanya 12 medalles en esports protagonitzats per dones i amb tan poca massa crítica i econòmica com el waterpolo femení o la natació sincronitzada. El tercer contrast, polític: Jordi Pujol confirma que formarà part de la cadena humana per la independència mentre que el govern de la Generalitat, amb el suport d'ERC, decideix prorrogar els pressupostos fins al 2014 següent, en última instància, els dictats de la *troica*. Jutjant aquesta selecció de notícies no sembla agosarat afirmar que en temps de crisi el repartiment desigual de recursos i el tarannà ideològic de les

prioritats polítiques es fa més evident que en temps de bonança econòmica. Fins a quin punt el context de crisi fa manifest el que és latent?

Per respondre a aquesta pregunta és útil recuperar les aportacions del sociòleg Robert K. Merton sobre les funcions manifestes i latents de tota institució social. Merton entén la societat com un sistema format per estructures que perduren en el temps per respondre a objectius concrets que faciliten el funcionament de la dinàmica social. Aquestes estructures poden tenir funcions manifestes, és a dir, intencionades, que estan orientades a la integració social amb conseqüències visibles i volgudes. Per exemple, la funció manifesta de la institució penitenciària seria la rehabilitació de la delinqüència. En aquests casos, es reconeix que l'existència de nor-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

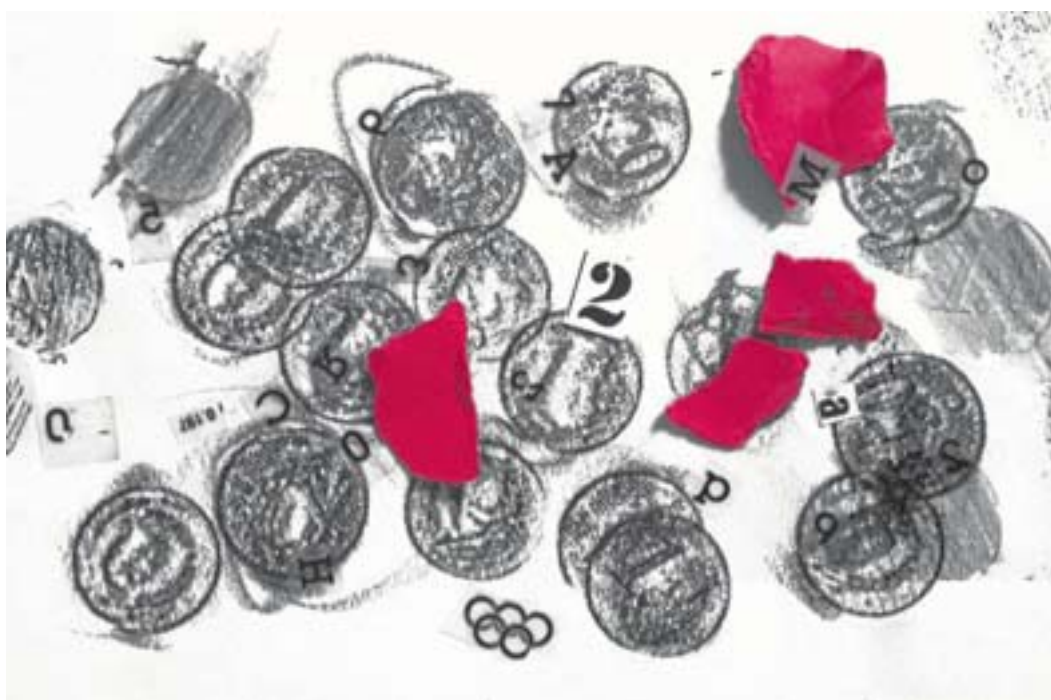
mes explícites és útil per a la finalitat de la institució i, per tant, de la societat. Altrament, les estructures poden tenir funcions latents: les conseqüències es poden objectivar però són desconegudes pels participants. En aquest cas, les conseqüències no són visibles ni volgudes pels membres d'una societat

malgrat que contribueixin a determinar objectius socials. Un exemple clàssic seria l'escola com a agent de socialització: la funció manifesta és la transmissió de coneixements bàsics, la funció latent la transmissió de pautes de comportament social. A partir d'aquí, Merton entén que la sociologia ha de posar al descobert les funcions latents de les institucions socials. Quines són les funcions latents dels contrastos d'actualitat que integren el còctel de notícies estiuenc?

Primer contrast. La funció manifesta de la investigació científica és millorar i generar nous coneixements que, en última instància, suposin un avenç en les formes de vida. Però és ben sabut que darrere la ciència poden existir funcions latents orientades al guany econòmic més que al benefici social. Sense entrar a debatre les funcions que s'amaguen darrere la descoberta de la primera hamburguesa sintètica del món, hi ha raons suficients per pensar que la seva comercialització serà més propera a la lògica econòmica que al benefici social. Mentrestant, el risc de malnutrició infantil creixerà a Catalunya i a la resta del món.

Segon contrast. La funció manifesta de la competició esportiva podria ser una mescla d'entreteniment social i superació individual però a ningú se li escapa que al darrere de determinades competicions hi prima la funció latent del guany econòmic, així com la masculinització de l'esforç físic. Mentrestant, el waterpolo femení seguirà orfe d'espectadors i minuts televisius.

Tercer contrast. La funció manifesta de la pròrroga pressupostària és escenificar un acte de resistència davant del govern espanyol argumentant la impossibilitat d'elaborar uns pressupostos amb el límit de dèficit del 1,58%. Ara bé, no cal ser un gran expert en economia per saber que la funció latent d'aquesta decisió és acatar de manera dissimulada el límit de dèficit. Mentrestant, es mantenen les retallades per valor de 3.000 milions d'euros.

LAMARTARILE

Amb la crisi el repartiment desigual de recursos i el tarannà ideològic de les prioritats polítiques es fan més evidents

La funció latent de la pròrroga pressupostària és acatar de manera dissimulada el límit de dèficit